

การตีความรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร

นายเทพกรณ์ เตชา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

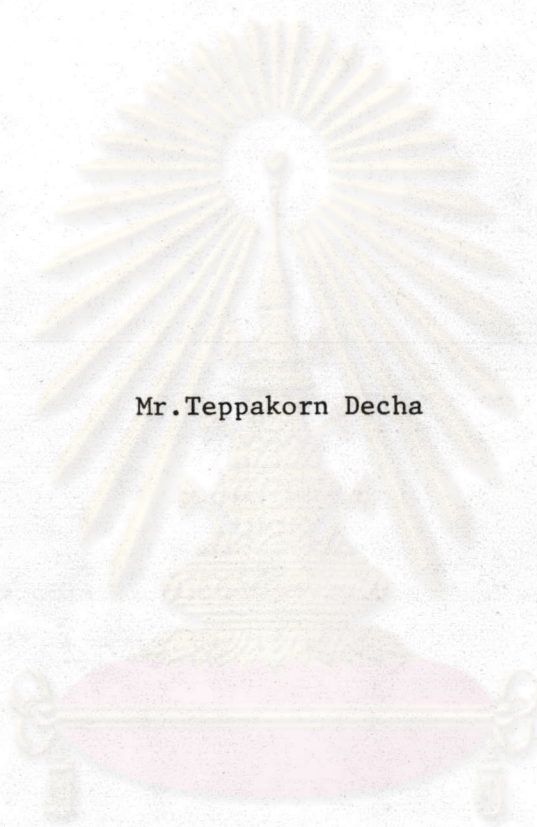
พ.ศ. 2527

ISBN 974 - 563 - 605 - 3

009724

I15808922

Interpretation of written Constitution

Mr. Teppakorn Decha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การตีความรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร

โดย

นายเทพกรณ์ เดชา

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รศ.ดร.วิญญู เครื่องงาม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สุประดิษฐ์ พูนนาค

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ พูนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

X
สุภาวดี อภิบาล

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาวดี อภิบาล)

อรรถวิทย์ คุ้มภัย
..... กรรมการ

(นายอรรถวิทย์ คุ้มภัย)

อมร จันทรมบูรณ์
..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรมบูรณ์)

วิญญู เครื่องงาม
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิญญู เครื่องงาม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา
ภาควิชา
ปีการศึกษา

การตีความรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร
นายเทพกรณ์ เกษา
รองศาสตราจารย์ ดร. วิญญู เครื่องงาม
นิติศาสตร์

๒๕๒๗

บทคัดย่อ

การตีความรัฐธรรมนูญ เป็นส่วนสำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะเหตุว่า การตีความรัฐธรรมนูญก็คือการหยั่งทราบความหมายที่แท้จริงของถ้อยคำ ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นว่ามีความหมายประการใด เพื่อนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ตรงตามความประสงค์ของรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะในกรณีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร ซึ่งมีลักษณะสำคัญคือมักขัดแย้งกัน และมีความหมายตายตัวแน่นอน แต่ความหมายอาจถูกโต้แย้งอยู่เสมอ

หลักเกณฑ์ในการตีความรัฐธรรมนูญนั้น ประการแรกต้องตีความตามตัวอักษรก่อน หากว่าเมื่อไม่สามารถเข้าใจความหมายที่ปรากฏตามตัวอักษรได้ หรือเข้าใจไม่ชัดเจน ก็ต้องตีความตามหลักเจตนารมณ์ ซึ่งหมายความว่า การค้นหาเจตนารมณ์ของบทบัญญัตินั้นๆ ทั้งนี้โดยใช้ทฤษฎีอำเภोजิต หรือทฤษฎีอำเภอกาญจน์ แล้วแต่กรณี

หากไม่มีบทบัญญัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็จะต้องค้นหากฎหมายมาใช้ให้จงได้ โดยนำประเพณีการปกครอง(สำหรับประเทศไทยเป็นประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย) ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ มาตีความและบังคับใช้ และหากประเพณีการปกครองในเรื่องนั้นๆก็ไม่มี ก็ต้องอาศัยหลักรัฐธรรมนูญทั่วไป

จะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์การตีความรัฐธรรมนูญนั้น มีหลักเกณฑ์การตีความคล้ายคลึงหรือทำนองเดียวกันกับ การตีความกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแตกต่างไปจาก หลักเกณฑ์การตีความกฎหมายอาญา ทั้งนี้เพราะว่า รัฐธรรมนูญนั้นเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ เป็นกฎหมายที่กำหนดกฎเกณฑ์ในการปกครองและกลไกต่างๆของประเทศ รัฐธรรมนูญจะต้องตอบปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ดังนั้นในบางครั้ง อาจต้องมีการตีความขยายความให้ครอบคลุมถึงกรณีต่างๆได้ จะยึดถ้อยสำนวนตามตัวอักษรตายตัวไม่ได้ หลักเกณฑ์ที่ถูกต้องที่สุด ผู้เขียนเห็นว่าจะเป็นอย่างที่ศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกาเคยให้แนวทางไว้ว่า

"... บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้ เขียนขึ้นโดยตั้งใจจะให้ยืนยงคงกระพันตลอดไปชั่วกาลนาน และโดยผลจากการนี้เอง จะต้องมีการประยุกต์ให้เข้ากับวิกฤตการณ์นานาประการ ในเวลาต่อมา..."

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Interpretation of written Constitution
Name Mr. Teppakorn Decha
Thesis Advisor Associate Professor Wissanu Krea-ngam, L.S.D.
Department Law
Academic Year 1984

ABSTRACT

Interpretation of the constitution is the most important part in the application of the constitution because it is the process in finding what the "true" meaning or the real intention of the constitution is and how to apply the constitutional provision correctly according to its spirit especially in case where it is the written one which is, naturally, rigid and has fixed meaning but always subject to argument.

The first principle of interpretation of the constitution is the application of the "letter" rule which requires the grammatical or linguistic approach. Where the constitutional letter or word is not comprehensible, the "spirit" rule, based on either the subjective or objective theory, is applicable.

However, where no "law" is found in the constitution, the problem is not merely finding the meaning of the constitutional words but it is the matter finding the

"constitution" itself this can be done by looking into the political custom (i.e. the democratic custom of government in case of Thailand) and interpreting it as the law. Where no such custom is applicable, the problem will be solved through the general principle of constitutional law suitable in Thailand.

Such methodology is like the one in the application of the civil and commercial law which is different from the application or the interpretation of the criminal law because the constitution is the supreme law of the land providing the rules and mechanics for governmental activities and it is likely to answer to all questions such as political, social and economic ones. Therefore, it must be interpreted and applied to cover all fields. We cannot just apply or interpret it strictly according to its words. Finally, we regard the following principle laid down by the Supreme Court of the United States as acceptable:

"...this provision is made in a Constitution intended to endure for ages to come and, consequently, to be adapted to the various crises of human affairs..."

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

ในการค้นคว้าวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.วิษณุ เครืองาม เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้เอาใจใส่ช่วยเหลือผู้เขียน ในทุกอย่าง เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์นี้ ตั้งแต่แรกเริ่มจนสำเร็จไปโดยความเรียบร้อย ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.อมร จันทรสมบูรณ์ อาจารย์ประธานสภาผู้แทนราษฎร (คุณอุทัย พิมพ์ใจชน) และ ท่านคณบดีคณะนิติศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ผศ.จตุร กุลบุศย์) ที่ได้กรุณาตรวจ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแก่ผู้เขียน จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ นายสุชาติ สหัสโชติ ท่านนายอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้เขียน ที่ได้ช่วยสนับสนุน เป็นกำลังใจให้ผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้น และขอขอบคุณโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้เขียน ในด้านการพิมพ์วิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณเพื่อนข้าราชการทุกคนซึ่งมีสามารถกล่าวนามในที่นี้ ซึ่งได้ช่วยเหลือจนผู้เขียนทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นไปโดยความเรียบร้อย และท้ายที่สุดผู้เขียนขอขอบพระคุณกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่ได้อนุญาตให้ผู้เขียนลาศึกษาต่อจนสำเร็จปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต.

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
บทที่	
1. บทนำ	1
สภาพและความเป็นมาของปัญหา	4
ขอบเขตและวิธีการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
2. หลักทั่วไปในการตีความรัฐธรรมนูญ	7
ความหมายของการตีความ	7
ความจำเป็นในการตีความ	10
ความเป็นมาของการตีความ	12
หลักเกณฑ์การตีความกฎหมายในทางวิชาการ	14
หลักทั่วไปในการตีความรัฐธรรมนูญ	23
หลักทั่วไปของรัฐธรรมนูญ	36
ความสัมพันธ์ระหว่างการร่างกับการตีความรัฐธรรมนูญ ..	48
3. หลักการตีความรัฐธรรมนูญของไทย	60
การนำหลักการตีความกฎหมายอื่นมาใช้ในการตีความ รัฐธรรมนูญ	60
หลักเกณฑ์ในการตีความรัฐธรรมนูญ	71

1. การตีความตามตัวอักษรหรือความมุ่งหมาย	73
2. การนำประเพณีการปกครองมาใช้	90
3. การนำกฎหมายใกล้เคียงอย่างอื่นมาใช้	101
4. การนำหลักรัฐธรรมนูญทั่วไปมาใช้	103
4. องค์การและกระบวนการตีความรัฐธรรมนูญ	114
1. ระบบให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้มีอำนาจตีความ	115
2. ระบบให้รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจตีความ	127
3. ระบบให้องค์กรพิเศษมีอำนาจตีความ	131
4. ระบบให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีอำนาจตีความ	143
ผลของการตีความ	145
5. องค์การและกระบวนการตีความรัฐธรรมนูญของไทย ...	156
ประวัติความเป็นมา	156
หลักเกณฑ์ในการตีความ	168
ผู้มีอำนาจตีความ	169
1. รัฐสภา	170
2. คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ	172
3. ศาลยุติธรรม	174
4. องค์กรอื่นๆ	177
กระบวนการตีความรัฐธรรมนูญ	181
ผลของการตีความรัฐธรรมนูญ	196
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	206
สรุป	206

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	219
บรรณานุกรม	222
ประวัติผู้เขียน	227

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย